

სათაბრო სალიხარ. ჟურნალი

№ 11—1917
კვირა, მარტის 12

წელიწადი მხატვრული	წაკა
გამოცემისა	15 ჯ.

1917

ა ღ მ ' ა ს რ უ ლ ე ბ ე ლ ი კ ო მ ი ტ ე ტ ი
(რომელმაც ძველი მთავრობა დაამხო და ახალი აირჩია)

მ. როძიაკო (1), ნ. ჩხეიძე (2), ა. კერენსკი (9), ვ. შულგინი (10), პ. მილოუკოვი (8),
 მ. კარაულოვი (8), ა. კონოვლოვი (11), ი. დმიტრიუკი (5), რძეესკი (7), ს. შილლო-
 ესკი (4), ნ. ნეკრასოვი (12), ვ. ლოვი (6).

მოქალაქენო! მხარი მიეცით

ახალ მთავრობას ბ ზურგი გაუმაჯრეთ.

გაუმარჯოს დამფუძნებელ კრებას!

ამხანაგებო!

დამფუძნებელ კრებას უნდა მოსთხოვოთ საქართველოს ტერიტორიალური ავტონომია!

მარტის 12.

რა მოხდა?

აფრილადა წითელი დროშა!

„ნებითა ღვთ-სათა“ ტახტ-

ზე ასული ძაღითა ხაღისათა ჩამოძნდა!

დაემო რუსეთის თვითმპყრობელი მთავრობა, — ის მთავრობა, რომელმაც აუარებელი უბედურება მოაგვლინა ქვეყანას!

დაემო ხალხის სულთამბუთავი, გაუმადლარი სისხლის მწოველი.

დემოკრატიაში და ბურჟუაზიაში, მუშა ხალხში და ჯარში შესძლო ეს დიდებული გმობობა.

დიდება და უკვდავება მათ!

დღეიდან ქვეყანა თავისუფალ სუნთქავს!

ბორკილები აეხსნა იმათ, რომელნიც ხალხის განთავისუფლებას ცდილობდნენ ბოკი-ლებისაგან და ძველი მთავრობისაგან უსამართლოდ სდნებოდნენ ციხის ჯურღმულეებში.

შორს არა ის დრო, როდესაც მოწვეულ იქნება დამფუძნებელი კრება. ეს კრება შეიმუშავებს ძირითად კანონებსა და ქვეყნის მართვა-გამგეობის წესებსა.

ჯერხობით კი სახემწე ფოს სათავეში უღვას დროებითი მთავრობა.

ჩვენი გულითადი სალოში განახლებულ რუსეთსა და ხალხის ნდობით აღჭურვალ მის ახალ მთავრობას!

მოქალაქენო, ყველა თქვენ, ვინც ძველი წესით უკმაყოფილონი იყავით და ახალს შესტრფოდით, აჰა, ახალიც, ფრიალებს წითელი დროშა და მისი მთავრობა გააბეზლობს: საბოლოოდ გავამარჯვებინოთ მას.

გაუმარჯოს ახალ რუსეთს!

გაუმარჯოს დამფუძნებელ კრებას!

გაუმარჯოს დემოკრატიაში!

გაუმარჯოს საქართველოს ტერიტორიალური ავტონომიას.

ქარსიველ დემოკრატიას!

ამხანაგებო!

დიდ რუსეთთან შედარებით ჩვენის რიცხვითა და სამშობლოს სიერცით ერთს წევთ წარმოდგენთ ზღვაში.

მიუხედავთ ამისა ჩვენ ძლიერნი ვართ სულით.

ჩვენი სულის სიძლიერე იმდენათ დიდია, რომ ჩვენისთანა პატარა ერს დიდი რუსეთის დროებით მთავრობაში თვისი წარმომადგენელი მყავს — კარლო ჩხეიძე.

ქართველებს სრული უფლება გვაქვს, ვიამაყოთ ამ გარემოებით.

ჩვენს ისტორიაში ოქროს ასოებით უნდა ჩაიწეროს, რომ რუსეთის დროებით მთავრობაში ერთი წევრი ქართველი დემოკრატიის წარმომადგენელი იყო.

ვინ შექმნა ჩვენი სულის სიძლიერე, ვინ გვავრუნა ეს უფლება, ვამაყობდეთ დღეს ჩვენის თავით?

თქვენ, ამხანაგებო!

ქართველმა მშრომელმა ხალხმა, ქართველმა დემოკრატიაში ამადლო ჩვენი სამშობლო იმდენათ, რომ რიცხვით მცირე ქართველი ერი რუსეთის დროებით მთავრობას ერთ საუკეთესო წევრს აძლევს.

კარლო ჩხეიძის სახით დიდმა რუსეთმა პატარა საქართველო მიიწვია და ეუბნება მას: შენ აუცილებლათ საჭირო ხარ, რომ მე განვახლდე და დემოკრატიული წყობილება მოვიმოვიყო.

ამხანაგებო!

თქვენ რომ მართა ამით დაემაყოფილდეთ, თქვენს მოწოდებას, თქვენს დანიშნულებას, თქვენს მოვალეობას სამშობლოს წინაშე უღალატებთ: თქვენ ვალდებული ხართ, თქვენ ისტორია გიყარნახებთ, თქვენი დიდი საქმე ბოლოში მიიყვანოთ და თქვენს მშობელ ერს მოუპოვოთ ისეთი წყობილება, ურომლისათაც მას არ შეუძლია განახლებულ რუსეთში განვითარება.

ეს არის ტერიტორიაფური ავტონომია განახლებული რუსეთის მფარველობის ქვეშ.

თქვენ ეს შეგირძლიათ, თქვენ ვალდებული ხართ, ეს შეეასრულოთ.

მთელი სამშობლო თქვენ შემოგყურებთ, მთელი ჩვენი ისტორია თქვენ მოგჩერება.

დიდებული ხართ, ამხანაგებო, დიდებული დარჩით ბოლომდე.

საქართველოს ტერიტორიალური ავტონომია არ ეწინააღმდეგება ქართველი დემოკრატიის საბოლოო მიზანს, პირიქით ის ხელს შეუწყობს ქართველი დემოკრატიის ზრდა-განვითარებას.

საქართველოს ტერიტორიალური ავტონომია არ ეწინააღმდეგება რუსეთის პროლეტარიატის საბოლოო მიზანს.

მაშ რატომ არ უნდა გაისმას თქვენი პირიდან შედგარი კეჟა:

გაუმარჯოს საქართველოს ტერიტორიალურ ავტონომიასო!

უნდა გაისმას და მე მრწამს, რომ გაისმის.

ამას ითხოვს თქვენგან თქვენი დაჩაგრული სამშობლო, ამას გავალბებ თქვენ ჩვენი ისტორია.

თქვენ ამით არასფერს ახალს არ მოსთხოვთ განახლებულ რუსეთს,—თქვენ მოითხოვთ მხოლოდ იმის დაბრუნებას, რაც ძველმა რეჟიმმა წაგვართვა.

განახლებულმა რუსეთმა მოსპო ძველი რეჟიმი, დაიბრუნა და აღადგინა თვისი უფლებანი.

ის ვალდებულია, მან უნდა დაგვიბრუნოს ის უფლებანი—ქართველი ერის უფლებანი, რაც ძველმა რეჟიმმა წაგვართვა და ფეხქვეშ გათელა.

მესმის, თქვენ ამბობთ, ამხანაგებო, სა-

ამისო დრო არ არის, დღეს ცალკე ეროვნებათა უფლებებზე ლაპარაკი უღალაგაო.

არც მე გეუბნებით, რომ დროებით მთავრობას მიმართოთ. თქვენ დღესვე უნდა შეუდგეთ მზადებას და, როდესაც დამფუძნებელი კრება შესდგება, წარსდგეთ მის წინაშე და მოითხოვოთ ქართველი ერის ფეხქვეშ გათელილ უფლებათა აღდგენა.

ამხანაგებო, თქვენ ვახარებთ თავისუფალი რუსეთი.

ნუ თუ თქვენს გულს თავისუფალი საქართველო ნაალებათ ვახარებს?

მაშ იცოდეთ, რანაირათაც უნდა განახლდეს რუსეთი, საქართველო ვერ განახლდება, თუ მან არ დაიბრუნა, არ აღიდგინა, რაც მას წაართვეს:

ტერიტორიალური ავტონომია რუსეთის მფარველობის ქვეშ.

ამხანაგებო! თქვენ სისხლსა ღვრიდით რუსეთის განახლებისათვის.

და დღეს, როდესაც რუსეთი განახლდა, ნუ თუ ხმას არ ამაღლებთ თქვენი სამშობლოს ფეხქვეშ გათელილ უფლებათა აღდგენისათვის?

ივ. გომართელი

ს ა დ დ ე ი ს ო

ამ წელმა ისეთი ვახაფხული მოუტანა რუსეთს, რომლის მზავსიც ისტორიამ ძალიან ცოტა იცის.

მართალია, ძველ მთავრობას ძველი რეჟიმი ისეთის სწრაფის ნაბიჯით მიჰყავდა დალუბვისკენ, რომ მისი დღეები დათვლილი იყო და ამის გამოსაცნობათ დღი წინასწარმეტყველება არ იყო საჭირო, მაგრამ თუ ეს ასე სწრაფათ მოხდებოდა, სწორეთ წარმოუდგენელი იყო.

დარწმუნებული ვიყავი, ძველი რეჟიმის დროზე დასამზობათ საჭირო იყო რომ რუსეთი დასჯახებოდა რაიმე ძლიერ გარეშე ძალას. ასეთ ძალათ იქცა გერმანიისთან ომი, რომელმაც გამოაქვეყნა, გამოამხუეურა და ყველასათვის აშკარა გახადა ძველი წყობილების მთელი გაბრწინლება.

ასეთ არა ჩვეულებრივ დროს, როდესაც მამულის კეთილდღეობას მილიონობით ეწირებინა რუსეთის მოქალაქენი, ძველი მთავ-

რომა რუსეთსა ჰყიდა, ჰყიდა აშკრათ ურცხვად.

როდესაც საწინელმა ლაღატმა სასახლეში იჩინა თავი, როდესაც დამტკუნდა, რომ დღღოფაღი, რომელიც ასეთ დროს უნდა ჰყოფილიყო ნამწვილი დედა მთელი რუსეთისა, ნამწვილი მთელ რუსეთს ყელსა სჭრიდა, მოთმინების ფილა ივსო და ჯარმა შეასრულა თვისი მოვლობა მამულს წინაშე.

ქება და დღეა, უცდავი სახელი რუსეთის უცდავ მხიდრობს!

პირველი საძირკველი რუსეთის დიდი რევოლუცი სა მუშა ხალხს ჩაჰყარა.

ცხრას ხუთი წელი რევოლუციის ჩაქრობითა და მუშა ხალხს დამარცხებით დამთავრა.

ამაში ბრალი მუშა ხალხსაც მიუძღვის. მართალია, სარეოლოგია ვიღზე პირველი როლს მუშა ხალხს თმუშობდა, მგრამ ყვენსხვებიც რომლებიც მუშა ხალხს ხელს უწყობდენ, ასე თუ ისე ეხმარებოდენ.

როდესაც მუშა ხალხმა მტრს პირველი საზღვრები აიღო, მან დაიფწყა მოკვებირენი, თანამგძნობნი და წამოაყენა ისეთი მოთხოვნები, რეგოლუციის მიზანი ისე ფართო დაისახა, რომ სხვების მიზანი სრულებით დანგრედა და მოსპოა.

მოკვებირენი და თანამგძნობნი შეშინდენ, დფრთხენ, მუშა ხალხს სწრაფათ ჩამოშორდენ. ბრძოლის ვიღზე მუშა ხალხი განმარტო ბელათ დარჩა და ეულათ დარჩენილმა ბრძოლა წააგო.

რამ დაამარცხა ცხრას ხუთ წელს რევოლუცია?

სარეოლოგია ძალთა დაქსქავამ.

იგვე უცლომა თუ დღისაც განმეორდა, კონტრრეგოლოგია უათუთ წამოჰყოფს თავს და დროებით კიდევ გაიმარჯვებს.

ვინ დაამხო დღეს ძველი რეგია?

ჯარმა, მუშა ხალხმა და ბურჟუაზიამ.

შემცდარი იქნება ის, ვინც იფიქრებს, ვითომც რუსეთში რეგოლუცია დამთავრებულიყოს. ჯერ მხოლოდ ძველი მთავრობა დედა.

ძველ მთავრობას, ძველ რეგიას ყვეოგან ბევრი მომხრეები ჰყავს. ამ მომხრეების დამო-

რჩილება და ალაგმვა, მთელი ძველი სისტემის ახლით შეცვლა დიდ დროს, დიდ შრომას დიდ გამჭრიახობას ითხოვს და სანამ ძველი სრულებით არ დაიმზობა და მის ნანგრევებზე მტკიცეთ ვა დამყარდება ახალი, სრულ და საბოლოო გამარჯვებამე ლაპარაკი ნადრეგია.

ამიტომ სამივე მებრძოლს—ჯარს, მუშა ხალხს და ბურჟუაზიას—დიდი სიფრთხილე მართებს. მათი საბოლოო, შორეული მიზანი სხვა და სხვა არის, მაგრამ თუ ეს დღეს გაიხსენებს, ეს გამოიწვევს მათს გათიშვას, სარეგოლოგია ძალთა დაქსქავას და ეს კი ხელს შეუწყობს კონტრ რეგოლოგიას წარმოშობას და ვადამოებს. სამივე მებრძოლმა დიდხანს უნდა იაროს ერთათ ამიტომ მათ ჯერჯერობით სულღობით უნდა დაიფწყონ, რა განსხვავებაა მათ შორის და ახოდეთ მხოლოდ ის, თუ რა აერთებს, რა ამოქმედებს დღეს სამივეს ერთად.

სამივეს ერთად ამოქმედებს ძველი რეგიაში სრული დამზობა და მის ალაგმვს დემოკრატიალი წყობილებების დამყარება.

ეს დიდი მიზანი აკავშირებს სამივეს.

მართალია მუშა ხალხისთვის არ არის საბოლოო მიზანი, მუშა ხალხის საბოლოო მიზანი სოციალიზმი.

სოციალიზმი კი ბურჟუაზიის სამარცა და ამიტომ არაფერი მას ისე არ აშინებს, როგორც ამ სამრის დანხვა.

ამედან ცხელია შემდეგი:

თუ მუშა ხალხმა წამოაყენა ისეთი მოთხოვნილებანი, რასაც სოციალიზმის ნიშნები ექნება, ბურჟუაზია მუშა ხალხს უსათუოდ ჩამოშორდება.

ეს კი საერთო დემოკრატიალი წყობილებების დამყარებას დღუბავს.

განკლავებულათ მუშა ხალხმა არ უნდა წამოაყენოს არც ერთი მოთხოვნილება. ყოველი მოთხოვნილების წამოყენებას, ყოველი ნაიჯის ვადადგმას წინ უნდა უდოდეს სამივე მებრძოლის თანზობა და სრული ერთსულღოვნობა.

ერთად მოქმედება, თანზობა უსათუოდ ითხოვს არა ჯერტობას და დეინებას, არამედ დამზობას. თუ მუშა ხალხმა დეინებით წამოაყენა ძვისი საკუთარი მოთხოვნილებანი:

ჯარმა თავისი, ბურჟუაზიამ თავისი, თანხმობა დაირღვევა და მტერი უსათუოდ წამოჰყოფს თავს.

ყველაზე მეტი სიფრთხილე, წინდახედულება და გამჭრიახობა ამ მხრივ მუშა ხალხს ჰმართება, რადგანაც ის უფროსია, უფრო ნიერი და გამოცდილი მეძღოლია.

თვისი საბოლოო მიზანი მან დღეს დროებით უსათუოდ უნდა დაივიწყოს და მთელი თვისი ძალღონე მოახმაროს ჯართან და ბურჟუაზიასთან ერთად და თანხმობით მოქმედებით დემოკრატიული წყობილების დამყარებას.

ღრო მეტათ სერაიოზულია, მეტათ დიდი სიფრთხილე, სიფრთხილე, სიბრძნე, წინდახედულობა თავდავ წყება საქირა.

გაუმარჯოს ჯარს, გაუმარჯოს მუშა ხალხს, გაუმარჯოს მეზრძოლ ბურჟუაზიას.

გ. კეცელიძე

განთიად.ს სევდა

მაშინ, როდესაც უკანასკნელ გაიარჯვებას დღესასწაულობდა ძლიერამოსლი განთიადი...

მაშინ, როდესაც მახარობელი შეუქრავკი სიხარულის აღში ინთქეებოდა და მშვენიერი აღმოსავლეთი ოქროსფრათ იქარგებოდა...

მაშინ, როდესაც ჯადოსანი ბულბული მშვენიერების სამარადისო ჰანგებს აწყობდა და ფრთველთა მეფეც გმარული სიმღერით ესალმებოდა თვალუწვდენ მთებს და მაღლა ცაში მიიჩქაროდა, რომ იქ, მხოლოთ იქ ერთქვა თავისი მშვენიერი სიმღერა...

მაშინ, როდესაც სიხარულის ბურანში გახვეულს სიყვარულისა და აღმფრენის ფრები მესხმებოდა, საიდგანდაც გაჩნდი შენ ჩემთან და მწუხრის სიმღერა მიმღერე...

მსწრაფლ წამერთო აღმფრენა და ჩემს სულს ეწვია წმინდა სევდა...

წმინდა სევდა განთიადისა...

და ყოველთვის, როცა ჩემს სულსა და გულში ეკლავ ცოცხლდებმა დიდებული სინახობა...

როცა ფრთაშესხმული ოცნება სიყვარული

რულისა და თავისუფლების ქვეყანაში მიმდგრენს, შენ ისევე ჩემთანა იბადებოდა მწუხრის სიმღერას მიმღერა...

და მევლინება წმინდა სევდა...

წმინდა სევდა განთიადისა...

ეს, რა ვიცოდი, თუ განთიადისას მწუხრის სიმღერას მიმღერებდი...

რა ვიცოდი, თუ განთიადთან ერთად მწუხრის შემომეპარებოდა...

რა ვიცოდი...

რა ვიცოდი?..

ლ. ძიძიგური

ქართული ეკლესია და სამღვდელთა

(იხ. „თეატრი და ცხოვრება“ № 9)

1801 წლებშივე საქართველოს მმართველებს ნაბიჯები ჰქონდათ სამღვდელთა და ეკლესიის მოწვევებისათვის უურადავებ მიექცათ, მათ გეთადღებოდაზე ეს უხაა, მაგრამ საქართველოს არც ერთს კამეტიელს თითიც არ ეპყრებოდა ამ დავალების ასრულებისათვის მხალღოდ ვარდამ ექსპანსიას და ტრანსპოსის დრას იწყეს ზრუნვა, მაგრამ ეს ზრუნვა ადმოსავლეთ საქართველოში გამაიხატა ეპარქიების და მონასტრების შეოქმედებაში. ქათალიკოსობის დრას ადმოსავლეთ საქართველოში ცამეტ ეპარქია იყო: მცხეთისა, ქართველი, სამთავრისა, რუსისა, წიადგანისა, სამთავრისა, ურბანისა და ნაქოსისა—ეს ქართლში; კახეთში: ალავერდისა, ნინოწმინდისა, რუსთავისა, ნეკრესისა და ბობბისა. ცხრა საარქიმანდრიტო (ახუ მონასტრე) იყო: ქუბანთხუვისა, შიომღვიმისა, იკორთისა—ღარგვისისა და თარისა; კახეთში: კახეთისა, დავითგარეჯისა, ნაოლიმღვიმისა, შუამთისა და ბობბისა. აა, ეს ეპარქიები და მონასტრები შეამოკლეს და გახსნეს სულ ორი ეპარქია: მცხეთა—ქართლისა და ალავერდი—კახეთისა, ცხრა მონასტრე ჩამოაუფანეს ხუთზე. ტრანსპოსმა ჩუენი სამღვდელთა და ეკლესია დააფთოდა, ისეთს მოსსენებებს ეპანინდა უმადლეს მთავრბანსთან, ვითამ ქართველ სამღვდელთაგან არავერი არ უკეთებთა, გარშემო კერძთთაგანისმცემლები ცხოვრობენ, მათ მოსაქმევა და საქართველისა მამ

დღეღაღობებს არაფერი არ გაუკეთებიათ, ვითომ ქართული სამღვდელთა განათლებული იყო და არ ძალ ედგა ქადაგება და მოქცევა მთის ხალხებისა, რომელიც კერძებს სტემადა თაყვანსა, მაგ. ოსები. ტომებისთვის ასეთი აზრი ქართველ სამღვდელთაზე ერთობ გაღმარებული იყო იგი წყნარ სამღვდელთების მისიონერულ მოდერნიზაციას სრულიად არ იცნობდა, ამიტომ იმის ეგონა, რომ ქართველ სამღვდელთაებს უნდა არ შესწევს მთის ხალხების მოქცევისა ქრისტიანობაზე. ასეთი აზრი ტომებისთვის სრულიად ეწინააღმდეგება ისტორიას, რომელიც ქებით ისკენიებს ქართველ მისიონერებს, განსაკუთრებით გაიხი ეპისკოპოსს, გვარად ბარათაშვილს, რომელიც იყო ასტარხის და შილდის ეპისკოპოსად, რომელმაც ოსური და სხვა მთიულთა ენები იცნოდა, ქადაგებდა და შექქონდა მათში ნათელი ქრისტიანული სწავლისა. ეპისკოპოს კირიანს, თვის თხზულებაში, რომელიც წყნარ მთიულთა დასახელებით, წამოთვლილი აქვს ის დიდებული სასულიერო ხირნი, რომელიც იღვწოდნენ მისიონერთა ასტარხსზე და რომელიც აუგნენ ტომებისთვის თანამედროვენი, მკაცრად, მწყემსმთავრები: გაიხი ბარათაშვილი (სემოდ ნახსენები), თვით ვარლამ ერისთავი, გამონილი შქადაგებელი აზრებს ნეკრესელი, დოსთაიოზ ფიციხელი, ნიკოლოზ ჯორჯაძე, იოანე ბოდბე, არქიმანდრიტები: გამაღელი, ელიფთერი და თანასწავ; დეკანოზები: დიმიტრი ალექსი-მესხიშვილი, იოანე ოსტოილი, იოანე ქართველი-შვილი, პეტრიაშვილი, ეგნატე ოსტოიანი, დავით წებინაშვილი და სხვ. ისტორია ცხადად მოწმობს, რას აკეთებდნენ უხსოვარის დროიდან წყნარ შქადაგებელ-მისიონერები. ამით შექქონდათ ნათელი ქრისტიანული სწავლისა, სარწმუნოებისა, სწავლებით სწავლა, ქადაგება ეპისკოპოს მთიულთა შორის: აბასეთში, ოსეთში, ქისტეთში, ლიკეთში, უდიანეთში და სხვ. რუსეთთან შეერთებამდე და შემდეგ წყნარ სამღვდელთაებს აარდა სრულიად არ გაუგებია, ბეჭათად და მხნად განაგრძობდა მისიონერულ ასტარხსზე მოქმედებას. გენერალ ტომისთვის სახეში შექონდა მხოლოდ და მხოლოდ წყნარ სამღვდელთაების განთავსება, მისი დაკანონება უმაღლესი მთავრობის წინაშე, თორემ რთი ახსენება მისი თხზვან

მთავრობისადმი, გამოეხატა კათოლიკე მისიონერების-აუხუტები ოსების მოსაქცევად. იცნოდა კი რომ ქართველი შქადაგებელი იღვწოდნენ, მაგრამ მანდ სიმღვდელად, გათავსების სურვილად არ მოახსენია იგი. არა თუ ტომისთვის დროს, წინათაც, როგორც ვსთქვით, ქართველი მისიონერები იღვწოდნენ მთიულთა განათლებასთვის, არა თუ მარტო სამღვდელთა იღვწოდნენ, არამედ ერის კაცებიც, მაგ. რუსების შემოსევამდე და შემდეგ ოსეთში იღვწოდა ახალური იანე იაღვუბიძე. შემდეგში ბუგრაძე ოსებზე და თავი მთიულთა მოქცევითა, ისტორია არ დაიწყოებს შემდეგ ხირთაც: დეკანოზებს—ნიკოლოზ სამხედროშვილს, იოსებ ელიოპიძეს, პეტრე ვაფიანს, პეტროსი ალფროძეს, ვასილ ცხრამეს, ახანასე მკვარაძეს, გიორგი ამირაძეს, ზაქარია შამადაშვილს, იაკობ ლომურს, ალექსანდრე თევდროშვილს, მღვდლებს—გაბრიელ სამხედროშვილს (მანა ეპ. კირიანისა), იაკობ ზამთარულს და სხვ. და სხვ.

ერთის სიტყვით, სამოქალაქო, თუ სასულიერო მთავრობანი აღიჭურვნი ამ აზრით, რომ საქართველოს სამღვდელთა და ეკლესია დაქვეითებინათ უაღვლოდ. ამ აზრს კიდევ მანაწიეს და, როგორც ზემოდ მოყვანილი, წყნარ ქვეყნის მოაფინა სწავლა-აღზრდის სისტემის გამო გამოწერულებული სამღვდელთა. მისიონერული მოდერნიზაცია, რომელთაც წყნარებს უწინებდნენ, ხომ სრულიად დაეცა.

სიმღერა

ვინაც გახლიდა ღაღაღა,
 კეთილად ბედისა,
 არ ახსომს თავის აკვნა,
 არც ტბილი ძუძუ ედისა,—
 მთავრად ბრავი მშობლისთვის,
 მამრწყენი წმინდა მთებისა...
 თავის სამშობლს ორგული
 ედვას ნუძე გახლიდას,
 ვინაც ნუ დასმენ ზარბედა,
 მამრც ნუ ედისებისა,
 უორნისმც ლუკმა გახლიდა,
 გულისმც ამოტყუას მკერდითა!
 [მწყემსი ვახო აფციაური

ადმასრულებელი კომიტეტი

სია და ეინაობა სახემწიფო სათათბირის იმ წევრებსა, რომელთაც ამა წლის თებერვლის 27 სახემწიფოს ძალა-უფლება ხელთ იგდეს:

1) **როძიანკო**, მიხეილ ვლადიმერის ძე, სახემწიფო სათათბირის თავმჯდომარე, ეპატორინოსლავის გუბ. დეპუტატი, ოქტომბრული, უმაღლესი კარის კამერჰერი, დაბადა 1859 წ.

2) **კეენსკი**, ალექსი თეოდორეს ძე, ნაფრი ვეჰილი, სარატოვის გუბ. დეპუტატი, შრომის ჯგუფის მესვეური (დიდერი), დაბადა 1881 წ. შეერიერი ორატორი და მშრომელ ხალხში დიდი სხელი აქვს მიზაბეული. ღენის ამბების დროს შობარა ღენის ოქროს მადნები და საქმე გამოიძია. ახალ მთავრობაში სასჯულმეტრეული (იუსტიციის) მინისტრად მიიწვიეს.

3) **ჩხეიძე**, ნიკოლოზ (კარლო) სიმონის ძე, თბილისის გუბერ. დეპუტატი (მესამე სათათბიროშიც იყო), თბილისის ხმოსნად ნაშუაფა სოციალდემოკრატი (მუშვიდრესე), შარქისის მოძღვრების საუკეთესო მცოდნე, დიდთ განვიითარებული, ზუბლივისტი და მუშებში დიდ სხელმითაბეული, სახემწ. სათათბირის სოციალ დემოკრატიულ ფრქვისის მესვეური (დიდერი). გაბედული და შეუდრეკელი ორატორია. დაბადა 1863 წ. სოფ. ფუას, კლდეეთის საზ. ზორაზნის მახლობ.

4) **შულგინი**, ვასილ ვიტალის ძე, ვოლნის გუბ. დეპუტატი (2, 3-ე იყო), გაზ. კომედიანინა“-ს ხელმძღვანელი, სოციალისტი. ბულისის საქმისა და ომის გუფენით ძალზე გამომარცხენა. დაბ. 1878 წ.

5) **მილიუკოვი**, პავლე ნიკოლოზის ძე, პეტროგრადის დეპუტატი (მე-3-ეშიც იყო), გაბეტა ზარტის მესვეური (დიდერი), გაზ. რენის რედაქტორი, ნიჭიერი ისტორიკოსი, პუბლიცისტი და კარგი ორატორი. დაბ. 1859 წ.

6) **გარაულოვი**, მიხეილ ალექსის ძე, თერგის ოლქის დეპუტატი (მე-2-ე სათათბიროშიც იყო), აფიგერი, დაბ. 1872 წ. ისტორიკოსი თერგის უახსნა დაშქარსა, თერგის ოლქის საერობო განხიზრაქტის თათხანი.

7) **კონოვალოვი**, ალექსანდრე ივანეს

ძე, კოსტრომის გუბერნიის დეპუტატი, სამანუფაქტურო ქარხნის პატრონი, სახემწიფო სათათბირის თავმჯდომარის ამხანაგად ნამუიფო, სამხედრო სამრეწველო კომიტეტის თავმჯდომარე, დაბ. 1875 წ. სხემწიფო-სამრეწველო მინისტრად მიწვეული.

8) **დმიტრიუკოვი**, ივანე ივანეს ძე, კალუვის გუბ. დეპუტატი, ოქტომბრული, სახემწიფო სათათბირის მდივანი, დაბ. 1872 წ.

9) **რევესკი**, ვლადიმერ ალექსის ძე, შოსკოვის გუბ. დეპუტატი, ცნობილი საერობო მადღეწე, პრეტრესისტი, სახემწიფო სათათბირის საბოჟუტო კომისიის თავმჯდომარის ამხანაგი, განუღ წელს ჩვენში იყო საერობო მასალების მესაერობად, დაბ. 1856 წ.

10) **შიდლოვსკი**, ბორგი ილიოდორის ძე, ვორონეჟის გუბ. დეპუტატი, ოქტომბრული, პრეტრესიულ ბლოკის თავმჯდომარე, მესამე სათათბიროში თავმჯდომარის ამხანაგი იყო, დაბ. 1861 წ.

11) **ნიკრასოვი**, ნიკოლოზ ბესარიონის ძე, ტომსკის გუბ. დეპუტატი, (მე-3-ეშიც იყო), ტომსკის ტექნიკალური ინსტიტუტის სტატიისტიკის პრ. ფესორი, მუშარცხენე კადრები, აწინდელი სათათბირის თავმჯდომარის ამხანაგი. დაბ. 1879 წ.

12) **ლვოვი**, ვლადიმერ ნიკოლოზის ძე, სამარის გუბ. დეპუტატი (მე-3-ეშიც იყო) ცენტრის ჯგუფილია, საეკლესიო საქმის მცოდნე, დაბ. 1872 წ. ახალ სამინისტროში მიწვეულია სინოდის ობერ-პროკურორად.

დამარცხდა

დამარცხდა დემონი—ველარ ხარხარებს,
დამარცხდა, დამცირდა შიშით ცახცახებს!

ვინც გუშინ გვტარჯავდა—დღეს იგი კვდება
ტანჯულ-წამებული აწ მკვდრეთით სდგება.

დაიშხებრა ბორკილი უსამართლობის
ხმა ისმის მელდარი ძმობა-ერთობის!

ზეიმობს ქვეყანა, მთავრეც და მზეცა,
და იმათ ზემოში მსურს ცოყე მისა:..

ზ. ზემო-ხანდაკელი

ქართველები სახელმწიფო სათათბიროში

პირველი სათათბირო. 1) ი. ა. ბარათაშვილი, 2) ნოე ჟორდანია, 3) მ. ს. ჯაფარიძე, 4) ი. რამიშვილი, 5) ივ. გომართელი და 6) ს. წერეთელი.

მეორე სათათბირო. შუაში—აკაკი წერეთელი, მარჯვნივ—სევ. ჯუღელი, მარცხნივ—არ. ლევ. ჯაფარიძე. ზევით—გ. თ. მახარაძე, ბოლა ლომთათიძე, ქვევით—კ. კანდელაკი და ნ. ა. კაციაშვილი.

ვისსარი გვციკარიძე.
(მე-მ სათათ.)

ვ. გელოვანი.
(მე-4 სათათ.)

წითელი დროშა

ხალხთ უფლებების მზეც! შეგნებავო, სულის შუქურავ!
უკვე იცინი სიცოცხლისა მკვერავო ქურავე!
დასწვი, თუ-კი რამ დარჩა კიდევ მოძველო ენავი
და გულს ასმინე სულ ახალი ნეტარი ჰანავი.
თავისუფლების ქარი, აჰა, ვებდავ გრიანებს,
წითელი დროშა, საყვარელი უკვე ფრიალებს!..

ბ. ერთაწმინდელი

ბ. ჩხეიძე (მე-მ და 4 სათათ.)
აკაკი ჩხენკელი (მე-4 სათათ.)

საბჭოთა კავშირი

თავ. გ. ლ. ლევი (1)—პირველი მინისტრი, ერობათა კავშირის თავმჯდომარე; ა. თ. კერენსკი—(10) მინისტრი იუსტიციისა პ. მილიუტოვი (4)—გარეშე საქმეთა, ა. ნეკრასოვი (5)—გზათა, ა. კონოვოლოვი (3)—ვაჭრობა-მრეწველობისა, პროფ. მანუილოვი (11)—განათლებლისა. ა. გუტკოვი (2)—სამხ. დრო, შინგარევი (9)—მიწათ-მოქმედებისა, ტერეშჩენკო ()—ფინანსთა, ი. გოლდნეი (11)—სახემწიფო კონტროლიორი, ვ. ლ. ლევი (7)—სინდისის ობერ-პროკურორი, როლიჩევი (6)—ფინლანდიისა.

დაეძვრა ძველი— გაუმარჯოს ახალს!

იყვი ბრძენი
ვითარცა გველი!

მოქალაქენო ქრისტე აღსდგა!

ქრისტე აღსდგა მონობის მძიმე უღელ-
ქვეშ სულშეზოთულაო, დღემდე გლეხად ანუ
თავდა-ახნაურად წოდებულაო, მუშავ და ჯა-
რისკაცო!

დღემდე ყურმოკრილ ყმად მიჩნეულა
ქვეშეურდომთ, აწ თავისუფალა მოქაჯაქვე!
თებერვლის 27-ს, სწორედ შუალამისს!
გაიყარა ძველი და ახალი რუსეთი.

ძველმა განისვენა, ახალმა მხეებრ იწყო
ააშაშა!

და განანათლა ყოველი კუთხე-კუნტული
რუსეთის წამებულ ქვეშეურდომთა გულსა!

ბაგეთა ჩვენთაც აღესნა მძიმე ბოქლომი.

რუსეთის თვითმპყრობელი ბატონი ნი-
კოლოზ მეორე ტახტიდან გადადგა შეილი-
თურთ, მისმა ძმამ მიხეილმაც არ ისურვა მე-
ფობა, ვიდრე ერის დამფუძნებელი კრება—
ხალხის საყოველთაო, თანასწორ, პირდაპირ

და ფარული კენჭის ყრით არჩეული წარმომადგენელნი არ მისურვებენ მეფელო. ამ მიზეზით სამეფო ტახტი არ მიიღო და რუსეთის სახემწიფოს ბედ-იბოლის გამგებლობა იკისრეს ქვეყნის რჩეულ შევლით, —სახემწიფო სათათბიროს აღმასრულებელმა კომიტეტმა, მუშათა დეპუტატების საბჭოსა და შათის თანხმობით შემდგარმა პასუხისმგებელმა სამინისტრომ!

ყოველივე ეს მოხდა 24 საათის განმავლობაში.

დღეს რუსეთი თავი უფალია!

რუსეთის აწინდელმა მძიმე განსაცდელმა ქვეყნის სამართავად დააჯავშირა სულ სხვადასხვა ბანაკის წარმომადგენელნი: ოქტომბრელები, კადეტები, სოციალ-დემოკრატები, შრომის გავრეფლები, ნაციონალისტები, პროგრესისტები და სხ. ხელი ხელს მისცეს, პარიპირსა, ამით გვერდში ამოუდგა მუშა ხალხი ჯაბითურთ, ეტაჟენ ძველ წყობილებას და დაამხეს კადეტ...

ასე მოიქცნენ მას შემდეგ, ოდეს დარწმუნდნენ, რომ ცალკეცავე უღონონი იყვენ... გაუმარჯოს მათ მიზანს!

თავისუფალი და მტკიცე კონსტიტუციონალური რუსეთი ჩვენთვისაც უკეთესია, ვიდრე წინანდელი თვითმპყრობელობა!

მეგრამ მიძღარი მშვიერის მღვდომარეობას განა ოლესმე განიცდის!

მართალია, ახალი მთავრობის გვეგმაში ერთი გათანასწორებაც,—მეგრამ ქართველ ხალხისთვის ეს არა კარა!

საქართველოს ძეთ წარსულსა და აწმყოში უდიდესი სამსახური გაუწიეს რუსეთს!

ქართველმა დემოკრატებმა ხომ საარაკო მხნეობა გამოიჩინა რუსეთის დემოკრატის გაძლიერებაში!

ვინ იყვნენ რუსეთის დემოკრატის ბელადები სათათბიროში, თუ არა ქართველები?! მოიგონეთ კაკი წყრეთელი, ის. რამიშვილი, ე. გიგეჭკორი, აწინდელი—კარლო ჩხეიძე, აკაკი ჩხეიძე და სხ.

მოიგონეთ უმანკო მსხვერპლნი: ქოტი (ჯაფარიძე), ქოლა ლომთათიძე, სევ. ჯულელი, ლაღო ქეცხოველი მრ. სხ.

ვინ, ვინ აღაგსო ციმბირის შორეული ქვეყნები საკუთარი ძვლებით თუ არა ქართველთა ძეგა ვატაცებულმა, თავგადადებულმა ბრძოლამ?!.

როგორც შინაურ სამოქალაქო ომში, აგრედვე გარეშე მტერთან ბრძოლაში ქართველებმა დიდაც რომ უზომო მსხვერპლი გაიღეს.

და ამისთანა თავგანწირულების ამავს თუ შესაფერად არ დაგვიფასებენ, მაშინ თვით ქართველმა დემოკრატებმა—ხალხმა უნდა დააფასოს.

ყოველთვის სხვისთვის ხომ არ უნდა ვაცხოთ კვერები!

როგორც დღემდე, დღეის შემდგეაც რუსეთის დემოკრატის მხარდამხარ უნდა გვეყვეთ ყველაფერში, მეგრამ ამავე დროს არ დავივიწყებ ჩვენი ქვეყნა და მისი საქირობანი...

გევეს გარეშე, რომ ადრე თუ გვიან საქართველოსაც ეღირსება თვითმართველობა, მხოლოდ და მხოლოდ დემოკრატულ საფუძვლებზე დამყარებულა... და რაც უფრო ადრე გამოვიჩნებთ საკუთარი თავის ცნობის ანოლოს, რაც უფრო ადრე შემოკრებებით დემოკრატულ მისწრაფებათა ირგვლივ და ახალ მთავრობას ზურგს გავუმაგრებთ, მიხ უფრო ჩქარა მივახწვეთ ჩვენს მიზანს.

განხეთილება, დემოკრატულ წრეთს შორის პარტიული კინკლაობა, სხვადასხვა ლოზუნგები, სხვადასხვა კერპები აწ აღარ გამოგვაღება!..

ისე უნდა მოვახერხოთ, ისეთი პირობები შევექმნათ, რომ საქართველოს მიწა-წყალი ქართველს ხელიდან არ გამოეცალოს. საქუთარში არ ეცილებოდენ, არც იგი ეცილებოდეს სხვას და თავის თავის გამგებლობის უფლებანიც მიენიქოს.

სოციალ-დემოკრატია, სოციალ-ფედერალისტი, სოციალისტ-რევოლიუციონერი და სხვანი დღეს უნდა შემოკრბენ ისევე, როგორც სახემწიფო სათათბიროს აღმასრულებელი კომიტეტის წევრნი ახალი მთავრობითურთ და მხოლოდ მაშინ ევლარსებით ჩვენის გულის ნადების აღსრულებას!

ყველა ამ პარტიათაგანი დღემდე სვა და სხვა გზით სხელოვნად ცდილობდენ ხალხის განვინცნობიერების: ერთმანეთს ხშირად ექიშებოდენ კიდეც, დღეს ეს არ გამოგვაღება.

წუთი უმაღლესი განცდისა შეკავშირებას გვაღლებს.

მოიგონეთ ტარიელ, ფირიღონ და ავთანდილ: სხვა და სხვა გზით დიდდგენ ქაჯეთის ციხეს, სადაც ნესტან დარეჯანი მოიკვლიეს. ითათბირეს, ერთი გვეგმა შეეშეშევის და მერე, თუმცა სხვა და სხვა მხრით, ერთად ეჯახნენ და გაანთავიხუფლეს თვისი მზე-მეზნის საგანი.

ისე უნდა მოვიქცეთ ჩვენც.

დაე, ყოველმა შეგნებულმა მოქალაქემ მომხდარი ამავე და ჩვენი საქირობანი თავის გულში ასწონ-დასწონოს და ისე იმოქმედოს...

მშობელი კი არ დამწყუხაროს.

მოქალაქენო! მოიგონეთ ცხრაას ხუთი და მისი მძფრი შედეგები, ერთმანერთის დაუნდობლობა, რეაქციის გიმარჯვება და მისით დაწყებული ეგრედწოდებული მოძრაობის დიკვადგა, რომელმაც არა ერთი და ორი ათასი შვილი ჩვენის ქვეყნისა გააციმბირა ანუ სარჩობელაზე აიყვანა...

მოიგონეთ ესა და ყოველი ნაბიჯი გონიერულად და საზრიანად გადავდგაო, ზურგი გავუმაგრეთ ახალ მთავრობას და მისგან დაწყებულ წყობილებას!

წესიერება, სამართლიანობა, თვისი საქი-
როებათა შეგნება, სხვისი პატივისცემა და თვის
უფლებათა დაცვა,—იი რით უნდა ვიხელ-
მძღვანელოთ.

მეტი თვითმოკმედება, გარჯა და ნაკლე-
ბი ფახიფუხი, ნაკლები სიტყვა!

სოფლის მშრომელი დღე-გმირო, დღემ-
დღე უნო-უუფლებო ქვეშევრდომად მიჩნეუ-
ლო, კმარა, რაც სხვის საწველ-ფურად იყავი,
სხვის ხელშემაყურებელ, უპატრონე შენს თავს:
ობან-მოათესე, ველ-მანდოუს შაგრა მოეჭადე,

რომ გაძღე, მტერსა და მოყვარეს დახვდე...
სოფლის მოწინავე, სულის ძალღონე
გაიორკეცე და მხნელ, მხნელ შეებრძოლე ხალ-
ხის სიბნელეს, სიბეჩავეს...
ქართული მორწმუნე, უპატრონე თავ-
სა შენსა!..

განქრა ბნელი, სალამი ნათელს!
დაეწო ძველი—ვაუმარჯოს ახლს!
თავისუფალი მთაქაქე

იოსებ იმედაშვილი

ცხადი სიზმარი

ენახე სიზმარი უცნაური და საზარელი:
უცებ დამეხვა გარშემო ბნელი!
„ვინა ხარ, ვინა?—იღუპილი ხმა ჩამახოდა;
თავს ველარ ვცნობდი, ვინ ვიყავი, აღარ მახსოვდა.
ვიგრძენ წუხილი! ვიგრძენ ტანჯვა, ვიგრძენ ობლობა,
მთელ არსებობას მიწყალულვდა უსამშობლობა.
„უცხო ტომა ვარ ყველასაგან ეს-ლა მესმოდა,
როგორც ლახვარი ეს ხმა გულიში ისე მზვდებოდა.
ვეძებდი მიწას, მოვიარე ზღვა და ხმელეთი,
ოქროს ქვეყნებიც ჩემთვის იყო შავი, ბნელეთი.
ერთ აღაგიდან ახლა კიდევ სხვაგან ვავწიე,
ვერსად მოეთავსდი, ჩემი წადილი ვერსად დავტეი.
სადაც ართული დედა-ენა მე არ მესმოდა,
სეველით მოცული გული ყველგან შემომკვესოდა.
საიდან? როგორ? ნუ თუ მართლა მიწამ არ მშობა?!
მაშ როგორ ვაგჩნდი? ან ვინა ვარ? ან რა მცხობა?!
გამოვერკვიე, გამოვფხიზლდი მთლად, ნაწველები,
მომესმა ტკბილი: ხმა ნაცნობი თემის შხუილი:
გმადლობ, უფალო, რომ სიზმარი იყო ტყუილი.
ჩემო სამშობლოვ, ველარსად დამემალები,
სადაც ვიშობე მე იმ მიწას ვენაცვალები.
შუა ქართლია ჩემი დედა აქ ვარ შობილი,
სხვა ყველა ვარე სტუმარაა შემოსწრობილი.
ვინც დააფასებს ბურ-მარისსა—ვაშა, დიდება,
ჩემი სამშობლო მოყვას-მომძეს არ ერიდება.
ტკბილი ქართული ჩემი ღვიძლი დედა-ენაა,
მისი შელახვა, საკუთარი ჩემი წყენაა.
აქ დამქრა მზემა და ნიაფა მე აქ დამბერა.
ამავე მიწამ შემახავა, სული შამამბერა.
ესეა ჩემი წმინდა რწმენა შეურყვევლი.
ამას ვწერ გიგო ხერუაშვილი-თემისხვეელი.

ოცნება და სინამდვილე

მეფე ვარ მეფე, როცა ვოცნებობ და ვმღერი, ვმღერი აღტაცებული: ცაში დავფრინავ, ცაში ვნავარდობ, ვარსკვლავ-მთავარსთან შევივარებული.

მაგრამ, როდესაც დუბური ცხოვრების მე სინამდვილე წარმომიდგება, მაშინ მემსხვრევა ფრთები ოცნების და ყოველივე უტყარად ჰქრება!..

კ. ძიძიყ

ჩვენ და თეატრი

ფრ. ნიცშე თავის ერთ თვალსაზრისად ნაშრომის („ტრაგედიის დაბადება“) წინასიტყვაობაში ამბობს: „ხელოვნება უფრო ძვირფასია, ვიდრე სინამდვილეო“.

ეს დებულება ერთის შეხედვით თითქოს საჭაღჭმანო სინამდვილეად ისახება. როგორც სინამდვილე, რომელიც ჩვენი ცხოვრების საფუძველია, რომლის უოველი ასო კაცობრიობის წყურთა არსებობასა და მოქმედებას შეიცავს, განაუფრო ხალკებ ფასიანია, ვიდრე ის, რაც ამ სინამდვილეს ასახეობს?!. აი, ეს კითხვა უსათუად წამოიპყრება, ვინც დებულებას გონებით არ განსწავრებს და განმარტებს მშრალ სიტყვებში გამოსახეს. მაგრამ ასეთი განმარტება უსუფოვად დარჩება, რადგან უსულო იქმნება თვით ის, ვინც „გონებით არ განსწავრებს“.

სინამდვილე მართლაც ძვირფასი რამ არის, მას, როგორც ნათესან, უკმაყოფილო, განმარტება არა სჭირდება; იგი იყო და რჩება იმად, რაც იყო; მის შემადგენლობაში რაიმე ცვლილება არა ჰქდება; რაიმე მომხდარი ურყველი იქმნება წელთა სრბოდაში, რა განად სუსტი და უსუსური იყუვს მისი ნაკეთობა. მაგრამ, აი, შეგნვალა, ვსთქვათ, დღევანდელი სინამდვილის მძრობები; ვსთქვათ დღეს სხვა ღმერთს ვუთავუზნებთ... ამით შეიცვლება თვით სინამდვილე?.. არა!. სინამდვილე რჩება, მხოლოდ დღეს ის მძრობება აღარ არის, რომელიც მას ესვია.

გუშინ თუ აღამაინა სტონცლობა და დღეს მოკვდა, — ამით შეიცვალა მისი არსებობის მიძრობა, საფუძველი, მჯერამ ის, რომ იგი სტონცლობდა, სინამდვილეა და სინამდვილეად დარჩება.

გუშინ თუ დავემუღ-დავინებულო იყო, თველი ერთი და დღეს ბრწინვალებას მოვალსებე გამოადს, შეიძლება მისი ბრწინვალება სხვასც მოაფინას. — ამით არ შეიცვლება ის სინამდვილე, რომელიც მის დღემ-დავინებულო ასახეობდა. დაიღ, ათასი წლის შემდეგაც სინამდვილე იქნება ის, რომ კანთოვლი ერთი გუშინ დავემუღ-დავინებულო იყო. მაშ, თუ ასეთია შემადგენლობა სინამდვილისა, აშკარაა, თუ რა დირსება და ფასი ექმნება მას ნაწილებს... თუ ურყველია, შეუცვლელი მისი დღეს აზრი. ეს კადეგ არა ნაწილს იმას, რომ მას სხვა სინამდვილის დღეს აზრი არ ეწინააღმდეგებოდეს და სწორედ იმაშია მისი დირსებაც, რომ უოველგვარი სინამდვილე თავისი ფრთვლებით ისახდება, თანვისი ნაწილებით საზრდობას.

და ამ სინამდვილეს განსახეობება უნდა... მის უოველ ნაკვთს დაკვირვებულო თვლი, გონება, ხელი და უოველივე გრძობის გამოხატულები იარაღი სჭირდება, რომ დირსეულად იყუვს იგი დავსულო. ასეთი იარაღი განსახეობებულო სინამდვილის მოვლანი კი ხელოვნებაა. ხელოვნების უოველ დარგშია, თუ იგი დირსეულად შექმნილია, სინამდვილე ისახება. ხელოვნება სახეობი უოველგვარია, რომელიც სინამდვილის საზრდოთ გვევლენება. თუ სინამდვილე მძრდაია, ე ი. თუ მისი შემადგენლობა რაიმე მადალ მხატურულს, წუურეოდის მომკვლეს არ წარმოადგენს, — სიმამტიერად, ხელოვნება თვით ამ სიმძრდის გამოხეობებულოა; ხელოვნება თვით ამ მძრდ ფაქტს იარაღად იყენებს და ჰქმნის უხუნესს; ჰქმნის უგდაბებას, რომლის დწაფება უფრო მეტსა და მეტ მშეხეობებას ვაძენინებთ, უფრო მეტს აღფრთოვნებას განატრებთ რუქითს გამოხეობი მხატვარი რუხანი ამბობს: „ხელოვნება თვით უმაღლესი წეს-წყობილია ოდომიანისათვის საკიროა ისევე, როგორც ჰაერი და სინათლი; ხელოვნება მომხდარი ამბებს, ჰიროვნებებს და მნიშვნელობითა და სილომით არაჩვეულებრივ მომენტებს ანმტიკიტებს; სულის სამეფოს წარმოდგენება და იდეოლებს ანამდილობს და ამაგრებს; — და, დაბოლოს, ცხოვრებას სურათებს დამატევეთებო სახეობად ამკვიდრებს... ხელოვნება უმაღლესი საჩუქარია — შემოქმედისაგან ხალხისადმი მოძღვნილი“ — და სხვა...

ამ ორი მოსაზრებისაგან გამოიტანება ერთი დასკვნა: ძვირფასი სინამდვილი, მაგრამ უფრო ძვირფასი ხელოვნება. ეს დასკვნა კი სწორ ფორმას ფრ ნიქსს აფორმავს იდეებს.

უოკლეივე ეს არის გამოსატყულება შიდა-ნი ხელაფებისა, როგორც მტებისა. ამ მტების, შიდანი ხელაფების ერთ ნაწილს, და, გვერდისა, უმთავრეს ნაწილს კი, თეატრი შეადგენს. აქ რომ ამ ნაწილს მნიშვნელობა აღვეჩინოთ, დარწმუნებულნი ვართ ახალს, უკეთეს ვერაფერს ვიტყვით, რადგან თვით უბრალო ფრანსისკი — „თეატრი ცხოვრების სარკვე“ — დიდი სიღრმავით გავრცელებს თეატრის იმ მნიშვნელობას, რომლის სახსა განმარტებს სოფელს, შექსიანის, შიდარის, ვიოტის, შიდარის და მრავალთა სხვათა შემოწმებელი მთელის სიგრძე-სიკანთაღრმე ტეხსტები.

და ეს მნიშვნელობა შეტლინებისა უფრო ჩვენს ქვეყანაში უნდა გამოვხატოთ აქამდე იქ, სადაც უმნიშვნელოებს ტრადიციულს და კომედიურ ფაქტებს თვით ცხოვრება იძლევა და ნაკლები ფანტაზია სჭირდება იქ, სადაც ამ ფაქტების განმარტებად გამოისვლია მოქმედ-მომხდელი, ტინ-წერტილი, მკვრივი, მკვრივი, მკვრივი-რებისა და მხარელების სომეხად შეგვიძინებ ხალხს შეუძლიან, სადაც უფლებამოსი დაკორტირებული მხარეს თვით ჩვენი ქვეყნის უმწვერვალესობამდე აღწევს იქნებოდა მხარეული მოქმედ-გულთაბა შეიძლება, — განა არ უნდა იყოს სრული წამოშორება ამისა, რომ ჩვენმა თეატრმა მხარეული ხალხის სახეობა წერტილი, რომლის ირგვლივ თავს ბუკნი იფრის, მაგრამ სრულად მად-წვეს კი ჯერ თითქმის ვერაფერს შესძლებს. დიდი, ამის სახეა ჩვენი თეატრის შეუძლია, მაგრამ განგებამ და თვით ხალხმაც ამ ბოლო ხანებში მხოლოდ მის რისხვად მოიხილა და შეაჩერა ენულად, რომლის ტანობა უოკლეისფრის მოსმობას ნიშნავს. ამით, როგორც სუთნა ვსთქვით, ან გაქვრება ის, თუ როგორი იყო ჩვენი თეატრული მდგომარეობა, მისი დირიჟა-ნაკლებობა კვლავ სინამდვილად იქნება, მაგრამ ჩემთვის, ან მომავლებისთვის იგი დარწმუნებულნი იქნება. ჩვენ და მომავლებისაგან გვესწავლება ის „სარკვე“, რომელიც ჩვენი ქვეყნის მრავალ მსოფ-სინამდვილეს გავხეივებს; ამავე დროს უნდა ქვე-

ყნის კლასიკურ შემოქმედების სიტკბოებისაგან ვა-ზიარებს და მით კანტონობის წრეში ამ დარ-გითაც სთავადა აღვიდა დაგვიშვიდრებს. ეს ასარკვე, როგორც გამოსახელება, არსებობს მა-გრამ მისი კასუთაფების, განსხვავებისა და მოხერხებულად ჩანს იმ მთავრებისა მა-გიერ, დიდი-დღე მტის მტკრით იფარება, სხვათა ძლიერება ნელდება და ნაწილი ხომ თითქმის სრულადაც არა აქვს. ბუკნი, ძალიან ბუკნი დახარკობენ და დახარკობენ მის კეთილ-სუფთებად, მაგრამ ამ ბუკნი ტეხსტის შატრის ნაყოფი რომ გამოაფინონა ამის საშუალო თითქმის არსებობა ვაძლევა. არა გვაქვს შენობა, თითქმის არ გვაქვს განმარტებელი და არა გვაქვს განსახიერებელი. უფლა ამისთვის კი შეძლება გვაქვს, ადგილიც; ბუკნიც ვაძლევა და ფართო საზოგადოებრივ, მხოლოდ, დამად შატრებში უნდა. ნ. ნიკოლაძის არ იყოს „შტაბი არა გვაქვს“. აბ შეასრულდნ დახარკი-რები, აბ ერთი და იგივე ზირი ათასი სახეობა ნუ დიტირებთ, აბ შური, ქიშხობა სიმამრე დასახელებისა მთლად ტინიფრის, ხალხის წინ სინამდვილი მომუშავენი იყვნენ, თუ სხვა კურთ-ხეულ ქვეყნის შეუძლია ერთი ათად არ გავსწავს-დი.

მ. კიხიშვილი

(დასარული იქნება)

რუსეთის რევოლუცია

ძველი მოავრობა დაეხმო თებერვლის 27. ქვეყნის მართვა-გამეობა და წესიერების დამყარებას სათავეში ჩაუდგა სხელმწიფო სა-თათბიროს აღმასრულებელი კომიტეტი და მუ-შათა დამუშავების საბჭო (სურათი იხ. ზირველ გვერდზე).

➔ **ჯარმა** მხურვალე მონაწილეობა მიიღო ძველი მთავრობის დამხობაში.

➔ **ლოკობილი კომიტეტები** შეადგინეს რუ-სეთის თითქმის ყველა ქალაქში.

➔ **ნიკოლოზ მეორე** მარტის 2 ტახტიდან გადადგა შეიღითურთ და ტახტი თვის ძმის მი-ხეილს გადასცა, მაგრამ მიხეილმა განაცხადა: ვიდრე დამფუძნებელი კრება არ მისურვებს ტახ-ტზე ვერ ავალო.

➔ უკვე შეხდოა ზასუსისმკვებელი სიმინის-ტრა (სურათი მეტრე გვერდზე).

➔ ბევრ ქალაქში გადაყენეს ჰოლივუდის, ჟანდარმებისა და სხ. მიხედვით. ზოგი მთავარი ბრძოლის ველზე გაიჭყალებს, ზოგი დატუსნა-ლებულია.

➔ თითქმის ყველა ქალაქში იმართება სხსნული ურილობანი, რომელიც ახალ მთავრობას ნდობას უცხადებენ.

➔ დაატუსნდნენ და ციხეში ჩაიხვეს ძველი მთავრობის ბურჟუაზია—მინისტრნი ანუ ნამინისტრანნი: სუსომიანი, გორგოჯანი, ბროტოპო-პოვი, მაკლავოვი, ბარკი, შტაინბერგი და სხ.

➔ ამინსტია გამოცხადდა. ციხე-კატრადე-ბიდან განთავისუფლეს ჰოლივუდური და სარწმუნოებრივი საქმეებზე დასჯილნი.

➔ მოქალაქე კერენსკიმ, აუსტრიაში მი-ნისტრმა, განკარგულება მოახდინა, სწრაფად განთავისუფლონ გაციმბარებელი ნადებურტა-ნი და დიდის პატივისცემით წაიყვანონ პეტ-როგრადს.

➔ მეფის ნაცვალმა ნიკოლოზ ნიკოლო-ზის ძემ, რომელიც რუსეთის მხედრობის მთა-ვრისადაც მიწვეული, ახალი მთავრობა აღი-არა და უგულის მოწოდებს, ახალ მთავრობას დაემორჩილნენ.

◆ ჯარმა—218 ბოლქმა, თბილისში ითხ-შაბათს მარტის 8-ს, დიდი მანიფესტაცია მოახ-დინა. მთელი ჯარი თოდებით იყო შეიარაღებუ-ლი, წითელი დროშებით ზედ წაწვეთით: „გაუ-მარჯოს ახალ მთავრობას“, „გაუმარჯოს თავი სუფაღ რუსეთს“, „გაუმარჯოს თავისუფლებას“ და სხ. სარდლებს ცოცხალ ვარდის წითელი თაიგულები ეჭირათ, ზოგთ წითელი ლენტები ჭქონდათ მხარზე გადაკრული.

➔ უარსის ციხის უფროსი დასხვა მოხელენი დაატუსნდნენ.

➔ თბილისის ჰოლივუდის შეიკვალა, ჰოლივ-უდის ტერიტორია დაატუსნდნენ, ჰოლივუდის უფროსობა მარა. კოჯანს მიანდეს.

➔ თბილისის აღმასრულებელი კომიტეტი შეიკვალა. მთავარ აღმასრულებელ კომიტეტში არ-ჩეულა: ნ. ურდანი, ევსეევი, ერსეკიანი, ღოთბათიძე, ხანთაია, ჩერნიშევი, ა. კაბაბა-

შვილი, მაისურაძე, სიღ. ჯობლაძე და სხ.

➔ ნოე ურდანიანი არჩეულ იქნა მუშათა დებურტაციის თავმჯდომარედ

➔ ციმბირში გადასახლებულთა თაოსნო-ბით დატრეგებულ იქმნენ ადგილობრივი ადმინის-ტრაციის და მართვა-გამგეობის თვით ჩაიგრო-ხელში.

➔ დროებითი მთავრობის პროგრამა:

- 1) სრული დაუყოვნებლივი ამინსტია ჰოლივ-უდურ, სარწმუნოებრივ და მთ შორის ტერორის-ტრულ, სამხედრო ჯანსუქების და აგრარულ დამ-ნაშავეთათვის; 2) სიტყვის, ბეჭდვის, კაპიტრე-ბის, კრებების, კავილეების თავისუფლება. ეს ჰოლივუდური თავისუფლება შეეხება სამხედრო პირებსაც, რამდენათ ამას ხელს შეუწყობს სამ-ხედრო პირებში; 3) მოსპობა ყოველგვარ წო-დებრივ, სარწმუნოებრივ და ყოველგვარ შევიწრო-ებისა; 4) დაუყოვნებლივი მომხსადება დამუფქე-ბელ კრების მოსაწყვეთი, რომელიც შეიკვება, სყოველთაო, თანასწორ, პირდაპირ და ფარულ კენჭის ურთი დამუფქებელი კრება განმტკი-ნებს კონსტიტუციონალურ მართვა-გამგეობას; 5) სხსნული მიღების მოწეობა ჰოლივუდის ნა-ცვლათ არჩეულ უფროსთ, რომელიც დაემორ-ჩილება ადგილობრივი თვითმართელობებს; 6) თვითმართელობების მოწეობა სყოველთაო კენ-ჭის ურთი; 7) იმ ჯარების დატრეგება პეტრო-გრადში, რომლებიც დაუყოვნებლივ მონაწილეობას რევოლუციისში, 8) სამხედრო დისციპლინის და-ცვა, მაგრამ იმავე დროს სამხედრო პირებს ენი-ჭებათ უგუდა მოქალაქეობრივი უფლებები.

საღმის აღდგომა— სახსნული მიტინგი

ქველს მთავრობის დამხობამა და ახლის შედგენამ საღმის უსოფო აღფრთხილებს გამო-იწვია. თავისუფალმა საღმის მარტის 5 ნაძალა-დეში საღმის ურილობა გამართა. დიდიდანვე ქალაქში დიდი სიმუნარე იყო, უგუდა ნაძალა-დუვისკენ გაიძვრობოდა. აქ შეიკრიბა რადენიმე ათი ათასი კაცი და ქალი, უმეტესად მუშა საღ-მი და ჯანი. სარეოლოდრო ჯანისკანნი რუს-მობლივი მოდიოდნენ, წითელი დროშებით და შე-

იარდებულნი, მარსკლიონის დაკრით. მიტინგზე აღმართული იყო სუთი ტრიბუნა. ტრიბუნაზე პირველად გამოჩნდა მუშათა მსტრეანი მოღვაწე სილიბისტრო ჟობლაძე, რომელიც ხელზე გაშლილი, თავმჯდომელი მიესალმა ზღვა ხალხს. მეტი სიხარულით ადგნებულმა ძლივს აღმოსთქვა „აღსრულდა!“ ხალხმა მჭუსარე ტაში დაჭრა. ეს წუთი იყო უმაღლესი ნეტარების განცდის წუთი. შემდეგ ჟარისკაცთა და მუშათაგან იმდენი მოლაპარაკე აღმჩნდა, რომ ბევრი ნაწინადა ირატორი არც კი გამოხუდა სალაპარაკოდ. მიტინგზე მოვიდნენ ერთი პოლიციეანიც თავის შეარადებულად ჟარისკაცებით და რეჟიმულიონურ მთაწობას ერთგული სამსახური ატუთქვა; ტრიბუნაზე ავიდა კაგასიის ჟართა შტაბის უფროსი გენერალი ბოლახოვიტინსკიც და ჟარს მოუწოდა—ახალს მთაწობას უერთგულეთ, ძველს საუკუნოდ განუსვენოს.

მიტინგზე მოვიდნენ აგრძელები მთაწობის განკარგულებით ციხიდან გამოშვებულნი პოლიციურნი.

მიტინგი, მუშათა დამპყრტების საბჭოს ხელმძღვანელობით, სალაპარაკედ დასრულდა მთაწობას ადგილს:

- 1) ადგილობრივ სახალხო ორგანიზაციასთან შესდგეს მთაწობა.
- 2) გადაეყენებულ იქნეს მთელი ძველი აღმინისტრაცია და შინაური დაცვის საქმე გადაეცეს ადგილობრივ თვითმართელობებს, სოფელი ძველი პოლიციელები ბძალის ველზე გააკვანონ.
- 3) ჟარის ძველი ხელმძღვანელები შეიცვალეს ახალ წესწობილებს ერთგულ მიმდევრებით.
- 4) ეროვნებანი გათანასწორებულ იქნენ უფლებით.
- 5) უფლები პოლიციურ საქმეებსათვის დასჯილთა მიზნის სრული ამნისტია.
- 6) მოწვეულ იქნეს დამფუძნებელი კრება სახელმწიფო, თანასწორ, პარლამენტული და ფარულ საარჩევნო უფლებით, განურჩევლად სქესისა.
- 7) დამფუძნებელი კრება დაფუძნებლად უნდა შეუდგეს კონსტიტუციის გამოშვებას ქვეყნის მონაბიძგან განათვისუფლებას და ზავისა და ომის საკითხის გადაწყვეტას.

წამოყენებულ იქნა აგრძელები დემოკრატიული რესპუბლიკისა და საქართველოს ავტონომიის მოთხოვნა.

დამსწრეთ სხადესსწარულად ელფური ელა.
— — —

ხმა სოფლიდან

(ჩემი მოწერილის გამო იხ. „თ. და ც.“ № 4 1917 წ. „მოწოდებით ნაღველი“)

გამარჯობა, ძმაო იოსებ!
აი ახალ წელიწადი...
მოსჩანს გეში სამშვიდობოს, ვაშა მუშებს, ვაშა მეზღვარებს...
ებლა კი გილოცავ, ძმაო, შობა-ახალწელიწადს—აღღვრებით ხელი ჩაკიდებულეებს. გვწყდებოდა მთიკენ თვალეები და აგერ რუსეთიდან მოდიან ხელი-ხელ ვადახვეულეები. ამოვიდა რუსეთში თავისუფლების მზე და ჩვენნი იქით ჩასული მზეც ხომ იქიდანვე უნდა ამოვიდეს...

ის, რაც მენტარებოდა სამარეში მიიწვი ჩამოეძახნა, სიცოცხლით ვესწრები და ახლა ბედნიერი და, კიდევ მეტრ ბედნიერზედ ბედნიერი ვარ ძმაო, რომ ნაღველი არ ჩამყვება ახლა თუნდაც მოგვცდენ, რადგან შორდება მზეს ვეშაბი, მიზენი ცხოვრების ფრთონვისა, ამოსტურავს მზე ცის სიერცხვად ყველასთვის სწორი და ახლა-კი ესწრთქავ თავისუფლად. ქარი ეღვება მომავლს, აეშვება ამირანი!...

არ ჩამქნარა, აყვავდება ჩვენი ერის მომავლი,
არ მომკვდარა, ცოცხალია მიჯაქულლი ამირანი;
აეშვება, აივსება ჩვენი გმირების სავანი, ხმალი კალმად შეიცვლება და უფლებათანასწორი...

მზე ამოდის ამაჰიკიკია სითბომ...
ჯერ წელი გამითბეს კარგა!.

დომ. სოლოლაშვილი.
ს. კაპრუთი.

მგოსანი

გ. ქუჩიშვილი

დღეს სასალონო სახელ-ში სალიტერატურო დილას მართავს

იმადაშა და მოკლე ხანში გამოსა

უცხო სიტყვათა ლექსი ონი

შედგენ. იონა იმადაშვილის მიერ, მეთრედ შეფსველ-შეს-წორებული. მოვარაყებული ყდით, ხელის მოწერით ღირს 2 მ. 50 კ. გაწერვა კიდევ შეძლება: Тифლის. ред. „Театри და Цხოვრება“—Тос. Имедашвили.

საზოგადოებრივი კლუბი

- ორზაბათი — სინემატოგ სიმებ ორჯ.
- სამზაბათი — სინემატოგრაფი: სიმებ. ორჯეს.
- მთხზაბათი — ქართული წარმოდგენა.
- ხუთზაბათი — ოპერეტა რუსული ენაზე.
- პარასკევი — საოჯახო საღამო
- შაბათი — რუსული წარმოდგენა
- კვირა — სიმებიანი ორკესტრი შეხასველელი ფასი: ქაღები და სტუდენტები — 25 კ. მამაკაცი 50 კ. დასაწყისი: წარმოდგენა — კონცერტების — სინემატოგრაფ — საღ. 8 ნახ ს.

ახალი კლუბი

კვირის პრემია მარტს 12-21

კვირა — რუსული წარმოდგენა. ბილეთები 50-30 კ.

- ორზაბათი — ოპერეტა. ბილეთები: 1 მ. 50
- სამზაბათი — საოჯახო საღამო
- მთხზაბ. — სინემატოგრაფი. სიმებ. ორჯ.
- ხუთზაბ. — ქართ. წარმ. ბილეთები 50-30 კაპ.
- პარასკევი — ოპერეტა. ბილეთები: 1 მ. 30 კ. დე
- შაბ. — საოჯახო საღამო
- კვირა — რუსული წარმ. ბილეთ. 4-30 კ.

დანიშნულება: კონცერტებისა საღამ. 9 სათ. წარმოდგენისა და სინემატოგრაფ. საღ. 8 1/2 სა. შემხს. ფასი მანდილოსნ. 50 კ. მამაკაც. 1 მ:

V.V. მიიღება ხელის მოწერა 1917 წლისათვის V.V.

სათეატრო სალიტერატურო, სამხატვრო წილური ხელის მოწერა მიიღებენ ორ პრემიას

თეატრი და ცხოვრება

აკაკის ნააწარმი და ბრძანული სი-ეპიკური ავტორის სურათებით, ფაქსიმილური და ბიოგრაფიით.

ჭ. ლომთათიას რამდენიმე აზრები ავტორის სურათით, ფაქსიმ. და ბიოგრაფიით.

გამოცემა სრული პროგრამით, უკვე ცნობილი რედაქციით, შურსადი პ. რატიათა გარეშად, პროგრამისული მიმართულებით

შუნიღებში მონაწილეობას მიიღებენ ჩვენი დაიხასწრებული და ხალგაზრდა ნი-ჭიერი მწერლები: მგოსნები, კრიტიკოსები, მუსიკოსები, ამხატვრები

ურანლის ფასი ორივე პრემიით წელიწადში ღირს 8 მან. ნახევარის წლით, მის 50 კაპ. თითო ნომერი შეეღებ 15 კაპ ფულის შემთხვევაში ნაწილ-ნაწილად შეიძლება: ხელის მოწერის ღირს 3 მ, 1-მისამდე — 3 მ. 1-ელ კენისთვემდე 2 მალის მოწერა მიიღება: თბილისში, „სორაპის“ საბანკო კანტორაში (მალათვის კუნ-ბული, № 1, ვორონცოვის მეორე ხიდის ყურში), ქალაქ ბათუმში ხელის-მოწერით ფული უაღ-გამოცხადებონ შემდეგის მისამართით: Тифлис, ред. „Театри და Цხოვრება“—Иосифу Име-დაшвили. რედაქტორ-გამომცემელ ანაწ იმადაშვილისა